

платформи, що дозволить підтримувати і розвивати електронну комерцію та інші сфери смарт-економіки.

Окрім того, важливим аспектом є розвиток партнерства між державою, приватним сектором та академічними установами. Це може включати в себе спільні ініціативи з розробки та впровадження нових технологій, а також співпрацю в галузі освіти.

Література

1. Краус К. М., Краус Н. М., Марченко О. В. Навички та компетенції, що продукуються навчальним курсом «Цифрове підприємництво» в Університеті 5.0. *Держава та регіони*. 2021. № 1 (118). С. 6–11.
2. Воронкова В. Г., Романенко Т. П., Андрюкайтене Р. Концепція розвитку проектно-орієнтованого бізнесу в умовах цифрової трансформації до smart-суспільства. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. № 67. С. 122–134.

УДК 332.1:005.52:004.77(043.3)

*Рябець Н. М., к.е.н., доцент
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана*

СМАРТ-ЕКОНОМІКА ЯК РОЗШИРЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: МАТЕРІАЛЬНИЙ БАЗИС ТА МЕХАНІЗМ ВПРОВАДЖЕННЯ

За сучасних умов розвитку світова економіка зазнає переформатування парадигми її функціонування. Під впливом динамізації процесів інтелектуалізації соціуму, популяризації концепції сталого розвитку, поступової, але неухильної екологізації всіх сфер економічної діяльності відбувається становлення, так званої, розумної економіки (смарт-економіки), що в свою чергу, уособлює результат комплексної дії та впливу процесів інтелектуалізації, інституціоналізації та екологізації, безпрецедентних масштабів поширення ІКТ в усіх сферах не лише економічної, але й суспільної діяльності та набуває нових форм прояву, системи взаємозв'язків, інститутів менеджменту. Смарт-економіка – це нова модель сучасної економіки, базис якої становить інформація, інновації, захист населення та довкілля. Вона стала тією критично важливою ланкою, що інтегрує усі сфери господарської діяльності держави в єдине ціле і є наступницею економіки, основу якої становили комплексна модернізація та інноваційний розвиток усіх секторів. Відповідно до наукової точки зору Ю.В. Федотової, смарт-економіці притаманні наступні риси [1]:

- високо розвинута на основі новітніх технологій інфраструктура;
- забезпеченість на належному рівні населення соціальним захистом;
- високий рівень якості освіченості працівників та підприємницької культури, можливість легкої міграції поміж суміжних галузей;
- забезпеченість актуальною інформацією та капіталом тощо.

Цікавою компонентою смарт-економіки є концепція смарт-спеціалізації регіонів, яка має на меті сприяти їх економічному розвитку як в межах країни, так і на міжнародній арені. Її економічний зміст полягає в ідентифікації та практичній імплементації виняткових та специфічних можливостей регіонів, їх колаборації, як між собою, так із державою на основі впровадженої інноваційної політики. Дану концепцію було розроблено у 2008 р. та вона зазнала якісних трансформацій до нашого часу. Основними перевагами смарт-спеціалізації можна вважати покращення інвестиційного іміджу регіону та популяризації її «ключових компетенцій» та конкурентних переваг, підвищення експортних можливостей, залучення грантів іноземних партнерів тощо. Такі можливості, безперечно, є актуальними для будь-якої сучасної країни й України зокрема,

особливо зараз в умовах війни. Адже можливості повоєнного відновлення економіки України значним чином залежатимуть від того, наскільки оперативно й швидко владним органам різного рівня вдасться запустити механізм економічного розвитку та, після задоволення фізіологічних та безпекових потреб населення, акцентувати основну увагу на відновленні всіх сфер економіки що було зруйновано через війну. Найбільш дієвим, з огляду на світову практику, варіантом реалізації окресленої мети на практиці має стати практична імплементація програм регіонального розвитку відповідно до концепції смарт-спеціалізації, тобто саме тоді, коли всі ресурси та зусилля як можливо максимально спрямовуватимуться у найбільш інноваційну та результативну сферу діяльності, а із досягненням бажаного ефекту від докладених зусиль фокус уваги переноситься на наступну за рівнем потенціалу інноваційного розвитку сферу економічної діяльності [2]. При цьому критично важливим є той факт, щоб базис таких трансформацій становили новітні технології й інноваційні рішення, технології штучного інтелекту та максимально можливе застосування нагромаджених обсягів людського капіталу, ідентифікації та розвитку талантів.

Наразі для України формування смарт-економіки та реалізація в рамках неї концепції смарт-спеціалізації обтяжується новими системними викликами, джерелом якої є російська військова агресія, в результаті якої зруйновано велику кількість міст, деякі – повністю знищено, тому на даний момент йдеться лише про забезпечення відновлення. З іншого боку, є можливість будувати міста наново на принципово нових засадах. В умовах колосальних втрат економіки України в результаті жорсткої та невиправданої агресії з боку РФ, одним із найважливіших завдань виступає забезпечення відновлення економіки на принципово нових засадах.

Так, не маючи сумніву щодо того, що Україна продовжить курс на євроінтеграцію, іншого опції, окрім побудови високо інтелектуального суспільства з високим рівнем інформаційної культури, просто немає. Через це вкрай необхідним є свого роду активація та динамізація інструментів, своєрідних важелів, які б сприяли генерували можливості побудови як на регіональному, так і на національному рівнях в Україні смарт-економіки. На думку експертів, чиєї думки ми також поділяємо, можна виокремити п'ять серед числа решти, найбільш важливих таких важелів, зокрема: 1) збереження та забезпечення подальшого нагромадження обсягів людського капіталу; 2) якісний розвиток освіти та підвищення рівня прогресивності всіх, без виключення, рівнів освіти, орієнтація освітніх програм на актуальні запити ринку праці; 3) розвиток науки що орієнтовано на провідні світові вектори наукової діяльності; 4) широка практична імплементація, зокрема у сфері виробництва, суб'єктами господарювання інформаційно-комунікаційних технологій, запровадження та поширення процедур аналітики BigData; 5) масштабне трансформаційне перетворення всіх технологічних процесів та процедур комерційного характеру із використанням інновацій та новітніх управлінських рішень. Впроваджувати наведені механізми на практиці доцільно комплексно, що дозволить, свою чергу, досягти синергетичного ефекту.

Література

1. Смарт-економіка: характерні риси та еволюція. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/29614/1/Elita_2017_47_1_Fedotova_Smart-ekonomika.pdf
2. Захарова О. В., Федоренко Н. А., Деньга Л. М. Потенціал Черкаського регіону у запровадженні технологій смарт-спеціалізації. *Зб. наук. праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2021. Вип. 60. С. 30–40.
3. Цифрове майбутнє України після перемоги. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/688371/>